

У К Р А І Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

Р І Ш Е Н Н Я

**Про затвердження комплексної програми реставрації та збереження
Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури
у м. Білгороді-Дністровському на 2018-2022 роки**

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою збереження культурної спадщини, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити комплексну програму реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури у м. Білгороді-Дністровському на 2018-2022 роки (далі - Програма), що додається.
2. Одеській обласній державній адміністрації щорічно під час формування обласного бюджету Одеської області передбачати фінансування заходів Програми.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань будівництва, регіонального розвитку, культурної спадщини.

Голова обласної ради

А.І.Урбанський

21 грудня 2017 року
№ 583 - VII

Додаток
до рішення обласної ради
від 21 грудня 2017 року
№ 583-VII

КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА
реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку
інфраструктури у м. Білгороді-Дністровському
на 2018-2022 роки

1. Загальна частина

Ця Програма спрямована на реставрацію та збереження пам'яток археології та архітектури, що входять до складу комплексу Аккерманської фортеці, вдосконалення їх наукового дослідження та використання, розвиток інфраструктури м. Білгород-Дністровський.

Аккерманська фортеця має площу майже 20 гектарів і є однією з найбільших в Україні пам'яток археології та архітектури, а також єдиним зразком середньовічної фортифікаційної архітектури в південно-західному регіоні України. На даний час Аккерманська фортеця - це пам'ятка історії та містобудування, що є однією з найбільш збережених на території України. Своїми розмірами вона перевершує всі подібні фортифікаційні споруди країни.

На території фортеці та в її охоронній зоні збереглися численні пам'ятки археології та архітектури від часів існування тут античного міста Тіри до пізнього середньовіччя.

Активні геологічні процеси, зміна гідрологічних умов у басейні Дністровського лиману, збільшення обсягу шкідливих викидів в атмосферу, природне старіння значної частини споруд, багатьом з яких понад 300 років, призвели до того, що багато нерухомих об'єктів культурної спадщини зазнали серйозних пошкоджень і стали небезпечними в експлуатації. У незадовільному технічному стані перебувають інженерні мережі.

Зважаючи на виняткове історико-культурне і наукове значення, у 2003 році Всесвітнім фондом пам'яток фортецю було включено до списку 100 світових пам'яток, які перебувають у загрозливому стані.

Сьогодні м. Білгород-Дністровський є одним з провідних туристичних центрів Одеської області. Вигідне розташування фортеці в рекреаційній зоні Дністровського лиману створює всі необхідні передумови для її ефективного використання як об'єкта вітчизняного і міжнародного туризму, повноцінної інтеграції в мережу туристичних маршрутів регіону і

надходження коштів від експлуатації з подальшим спрямуванням їх на соціально-економічний розвиток міста та області.

2. Мета, цілі та завдання Програми

Метою Програми є відновлення та розвиток історико-архітектурного та культурного середовища комплексу Акерманської фортеці, збільшивши туристичний потік на 15%.

Цілі Програми:

збереження пам'ятки архітектури;
розвиток м. Білгород-Дністровський як туристичного центру державного та міжнародного значення;
залучення коштів державного бюджету та небюджетних (грантових) коштів для збереження, відновлення та розвитку вказаного історичного суб'єкта та м. Білгород-Дністровський.

Основними **завданнями** Програми є:

мінімізація та запобігання впливу негативних техногенних і природних процесів на технічний стан фортеці;
проведення комплексних наукових досліджень, забезпечення належного науково-обґрунтованого захисту (консервації, реставрації, реабілітації та музеєфікації) пам'яток архітектури на території фортеці та її охоронній зоні;
створення умов для належного обслуговування відвідувачів;
проведення просвітницьких заходів та заходів із залучення грантів.

3. Основні напрями виконання Програми

Основними напрямками виконання Програми є:

1. Археологічні, історико-архітектурні, інженерно-геологічні та гідрологічні дослідження.
2. Відновлювальні, реставраційні, ремонтні роботи та заходи.
3. Моніторинг та спостереження.
4. Розвиток та популяризація.

4. Етапи виконання Програми та її фінансове забезпечення

Виконання Програми здійснюватиметься у два етапи: 2018-2019 роки та 2020-2022 роки.

На першому етапі (2018-2019 роки) передбачається виконати такі першочергові заходи:

- вивчення технічного стану пам'яток, проведення археологічних, історико-архітектурних, інженерно-геологічних та гідрогеологічних досліджень та виготовлення необхідної проектно-кошторисної документації;
- проведення протиаварійних та ремонтно-реставраційних робіт із стабілізації стану берегової смуги і фортечних споруд уздовж Дністровського лиману, відведення поверхневих та ґрунтових вод, укріплення аварійних ділянок фортечних стін, веж і рову;
- розроблення історико-архітектурного опорного плану фортеці з визначенням меж зони охорони фортеці та міста Тіри, а також режиму їх використання;
- завершення робіт з реставрації веж та консервації відкритих археологічних об'єктів, їх пристосування для використання з туристичною та культурно-освітньою метою;
- проведення невідкладних ремонтно-будівельних робіт на інженерних мережах (водо- та енергопостачання, каналізація), робіт з благоустрою і озеленення території;
- розробка документації з планування території; проведення детального (інструментального) обстеження об'єктів, розташованих на території м. Білгород-Дністровський;
- розробка проектної документації на будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів нерухомості, а також збереження об'єктів культурної спадщини;
- розробка проектної документації на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів транспортної інфраструктури;

- участь в конкурсах грантів, які організують міжнародні фонди, для отримання фінансування на збереження об'єктів культурної спадщини;
- виявлення об'єктів самочинного будівництва, виконання земляних робіт з порушенням вимог чинного законодавства про охорону культурної спадщини та інформування державних органів для вжиття відповідних заходів;
- здійснення науково-методичного супроводу за виконанням реставраційно-ремонтних робіт на всіх пам'ятках архітектури Старого міста;
- участь у підготовці міських програм розвитку Старого міста як культурно-туристичного центру, впорядкування території та розвитку інженерної інфраструктури;
- співпраця з профільними державними установами та громадськими організаціями при здійсненні пам'яток охоронної роботи на території;
- проведення обстеження стану пішохідних вулиць і територій комфортного руху пішоходів (далі - пішохідні території та вулиці).

Вартість проведення робіт на першому етапі становить 120 000 тис. гривень, у тому числі з державного бюджету - 103 800 тис. гривень.

На другому етапі (2020-2022 роки) передбачається провести уточнення обсягів робіт і коштів, що спрямовуються на виконання Програми. Орієнтовна вартість їх становить 280 000 тис. гривень, у тому числі з державного бюджету - 277 700 тис. гривень. Загальний обсяг фінансування Програми становить 400 000 тис. гривень.

5. Організація управління виконанням Програми

Управління виконанням Програми покладеться на управління обласної ради з майнових відносин, Білгород-Дністровську міську раду та комунальне підприємство "Фортеця", які мають:

- вживати заходів з організації фінансового забезпечення виконання Програми;

- забезпечити взаємодію учасників Програми з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;

- налагодити зовнішньоекономічні зв'язки, проведення організаційних заходів, спрямованих на залучення інвестицій, у тому числі іноземних.

6. Прогнозовані результати виконання Програми

Виконання Програми забезпечить:

- отримання ґрунтової археологічної та історико-архітектурної інформації, а також відомостей про інженерно-геологічні і гідрогеологічні умови на території фортеці та в її охоронній зоні;

- мінімізацію згубного впливу містобудівних, техногенних та екзогенних факторів на стан збереження комплексу об'єктів культурної спадщини на території фортеці;

- збереження об'єктів культурної спадщини;

- підвищення ефективності використання пам'яток археології та архітектури;

- розвиток туризму, в тому числі міжнародного, як одного з основних джерел залучення інвестицій в економіку м. Білгорода-Дністровського та Одеської області шляхом підвищення туристичного потоку до комплексу Аккерманської фортеці на 15%.

Додаток 1 до Програми

Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	у тому числі за роками				Усього витрат на виконання Програми, (тис. грн.)
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	
Усього за Програмою, у тому числі:	17 300,0	1 850,0	2 850,0	850,0	22 850,0
- державний бюджет	сума видатків буде визначена після реалізації заходів р.1 Програми				
- обласний бюджет	15 350,0	0,0	0,0	0,0	15 350,0
- міський бюджет	1 000,0	1 000,0	2 000,0	0	4 000,0
- КП "Фортеця"	950,0	850,0	850,0	850,0	3 500,0

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАХОДИ
комплексної програми реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури
у м. Білгороді-Дністровському
на 2018-2022 роки

№ з/п	Перелік заходів програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн.					Очікуваний результат
					Всього	у т.ч.				
						2018	2019	2020	2021	
1.	Археологічні, історико-архітектурні, інженерно-геологічні та гідрологічні дослідження				12 900,0	9 900,0	1 000,0	2 000,0	0,0	
1.1.	Вивчення технічного стану пам'яток, проведення археологічних, історико-архітектурних, інженерно-геологічних та гідрологічних досліджень	2018	Одеська обласна рада	обласний бюджет**	700,0	700,0				встановлення фактичного стану пам'яток
1.2.	Розроблення історико-архітектурного опорного плану фортеці з визначенням меж зони охорони фортеці та міста Тіри, а також режиму їх використання	2018	Одеська обласна рада	обласний бюджет**	400,0	400,0				
1.3.	Розробка проектної документації на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт	2018	Одеська обласна рада	обласний бюджет**	7 500,0	7 500,0				
1.4.	Проведення обстеження стану пішохідних вулиць і територій комфортного руху пішоходів;	2018	Одеська обласна рада	обласний бюджет**	300,0	300,0				створення схеми туристичних маршрутів пам'ятки
1.5.	Розробка документації з планування території; проведення детального (інструментального) обстеження об'єктів, розташованих на території м. Білгород-Дністровський	2018 - 2020	Білгород-Дністровська міська рада	міський бюджет	4 000,0	1 000,0	1 000,0	2 000,0		приведення архітектурно-будівельної документації пам'ятки у відповідність до вимог законодавства
2.	Відновлювальні, реставраційні, ремонтні роботи та заходи				5 600,0	5 600,0	0,0	0,0	0,0	
2.1.	Проведення робіт з реставрації веж та консервації відкритих археологічних об'єктів, їх пристосування для використання з туристичною та культурно-освітньою метою	2018-2021	Одеська обласна рада	державний бюджет*	сума видатків буде визначена після реалізації заходів Р.1					відновлення пам'ятки, підвищення привабливості фортеці, збільшення кількості відвідувачів на 15%
2.2.	Проведення невідкладних ремонтно-будівельних робіт на інженерних мережах (водо- та енергопостачання, каналізація), робіт з благоустрою і озеленення території	2018	Одеська обласна рада	державний бюджет*						
2.3.	Проведення протиаварійних та ремонтно-реставраційних робіт із стабілізації стану берегової смуги і фортечних споруд уздовж Дністровського лиману, відведення поверхневих та ґрунтових вод, укріплення аварійних ділянок фортечних стін, веж і рову;	2018-2021	Одеська обласна рада	державний бюджет*						

2.4.	Реконструкція системи зовнішнього освітлення фортеці зі встановленням декоративного освітлення Білгород-Дністровської фортеці (штучне освітлення фасадів будівель і споруд, творів монументального мистецтва та елементів міського ландшафту для забезпечення їх художньої виразності)	2018	Одеська обласна рада	обласний бюджет**	5 600,0	5 600,0				
3.	Моніторинг та спостереження				2 900,0	800,0	700,0	700,0	700,0	
3.1.	Проведення моніторингу компонентів навколишнього природного середовища, споруд та їх конструктивних елементів, інвентаризації нерухомості та створення відповідного банку даних	2018-2021	КП "Фортеця"	власні кошти КП "Фортеця"	900,0	300,0	200,0	200,0	200,0	свочасне реагування на негативні явища, що можуть відбуватись на пам'ятці
3.2.	Здійснення науково-методичного супровіду за виконанням реставраційно-ремонтних робіт на всіх пам'ятках архітектури Старого міста	2018-2021	КП "Фортеця"	власні кошти КП "Фортеця"	2 000,0	500,0	500,0	500,0	500,0	забезпечення якісного виконання реставраційно-відновлювальних робіт
3.3.	Виявлення об'єктів самочинного будівництва, виконання земляних робіт з порушенням вимог чинного законодавства про охорону культурної спадщини та інформування державних органів для вжиття відповідних заходів	2018-2021	КП "Фортеця"	не потребує додаткового фінансування						створення позитивного іміджу пам'ятки
4.	Розвиток та популяризація				600,0	150,0	150,0	150,0	150,0	
4.1.	Організація наукових конференцій з питань охорони культурної спадщини, розроблення інвестиційних програм, підготовка пропозицій для отримання грантів на проведення науково-дослідницьких та ремонтно-реставраційних робіт;	2018-2021	КП "Фортеця"	власні кошти КП "Фортеця"	400,0	100,0	100,0	100,0	100,0	створення позитивного іміджу об'єкту
4.2.	Участь в конкурсах грантів, які організують міжнародні фонди для отримання фінансування на збереження об'єктів культурної спадщини;	2018-2021	КП "Фортеця"	власні кошти КП "Фортеця"	200,0	50,0	50,0	50,0	50,0	
4.3.	Участь у підготовці міських програм розвитку Старого міста як культурно-туристичного центру, впорядкування території та розвитку інженерної інфраструктури;	2018-2021	КП "Фортеця"	не вимагає фінансування						
4.4.	Співпраця з профільними державними установами та громадськими організаціями при здійсненні пам'яток охоронної роботи на території.	2018-2021	КП "Фортеця"	не вимагає фінансування						
4.5.	Прведення заходів щодо внесення Білгород-Дністровської фортеці до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	2018	КП "Фортеця"	обласний бюджет**	850,0	850,0				
Разом по Програмі:					22 850,0	17 300,0	1 850,0	2 850,0	850,0	
у т.ч.	державний бюджет				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	обласний бюджет				15 350,0	15 350,0	0,0	0,0	0,0	
	міський бюджет				4 000,0	1 000,0	1 000,0	2 000,0	0,0	
	власні кошти КП "Фортеця"				3 500,0	950,0	850,0	850,0	850,0	

* обсяг фінансування визначається після реалізації заходів р. 1. "Археологічні, історико-архітектурні, інженерно-геологічні та гідрологічні дослідження" з обов'язковим внесенням змін до програми.

** Остаточний обсяг фінансування на 2017 рік визначається за рахунок залишку коштів на початок року та з урахуванням виконання бюджету шляхом внесення змін до Програми.

ПАСПОРТ
комплексної програми реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури у м. Білгороді-Дністровському на 2018-2022 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Депутатська фракція «Довіряй Ділам»
2.	Розробник Програми	Депутатська фракція «Довіряй Ділам»
3.	Співрозробники Програми (у разі наявності)	-
4.	Відповідальний виконавець Програми	Управління обласної ради з майнових питань
5.	Учасники Програми (співвиконавці)	Одеська обласна рада, Білгород-Дністровська міська рада, КП «Фортеця»
6.	Терміни реалізації Програми	2018-2022 роки
6.1.	Етапи виконання Програми	I етап – 2018-2019 роки II етап – 2020-2022 роки
7.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	державний, обласний, міський бюджети, кошти КП «Фортеця»
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього,	22 850 тис. грн.
	у тому числі:	
8.1	кошти державного бюджету	сума видатків визначається після реалізації заходів Р. 1
8.2.	кошти обласного бюджету	15 350 тис.грн.
8.3.	кошти міського бюджету	4 000 тис. грн.
8.4.	кошти з інших джерел	3 500 тис. грн.